

На вниманието на: доц. д-р Тодор Чобанов,
заместник-кмет на Столична община

Относно: Проект за изменение и допълнение на Система за прием на ученици в първи клас в
общинските училища на територията на Столична община

Уважаеми г-н Чобанов,

На първо място бих искал да поздравя Вас и колегите Ви за усилието да определите правила за прием в 1 клас, които да са справедливи.

За съжаление, към момента те по-скоро не са за голяма част от гражданите на Столична община. Към момента има доста училища, в които са приемани единствено деца, които според водещия критерий са в „първа група“. Което, на практика, означава:

- Семейства, установени в съответния прилежащ район, не могат да се местят в друго жилище (без значение дали е тяхна собственост или живеят под наем) поне няколко години – докато детето / децата им бъдат приети, защото ако се преместят детето им няма шанс да бъде прието в най-близкото училище (в новия прилежащ район).

- Пример 1: Семейство, живеещи под наем се местят (по тяхно желание или по желание на собственика на апартаментата) в друг апартамент в друг район. Семейството е живее в Столична община повече от 4 години. По закон трябва да сменят и адреса си;

- Пример 2: Семейство притежава повече от 1 апартамент. Продава този, в който живее до момента и се мести в другия, който е в друг район. И двамата родители са родени в гр. София и са живели през целия си живот в града. Но с преместването трябва да сменят адреса си.

- Родителите нямат право да се разделят / развеждат, докато децата им не бъдат приети в 1 клас. Принципното ми мнение е, че когато създаваш деца, трябва и да си отговорен за тях след това, но има граждани, които не се съобразяват с това и не е редно отговорния родител и изоставеното дете да страдат от това.

- Пример 3: Дете, майка и баща живеят на един и същи адрес, в жилище на бащата. Родителите решават да се разделят (разведат), като майката и

детето се преместват в друго жилище, съответно смянят адреса си (в рамките на Столична община);

- Пример 4: Родители се развеждат, съдът приема, че родителските права отиват при бащата. Съответно детето, записано при раждане на адреса на майката, се премества на нов адрес (в рамките на Столична община), който е на бащата.

- Спорно е дали и родителите имат право да умират, тъй като точки по допълнителните критерии се разглеждат само при повече деца в дадена група. Тогава, ако има смяна на адреса и детето попада във втора, трета или четвърта група, детето има малък шанс да бъде прието в най-близкото училище.

- Пример 5: Родителите са починали и настойник на детето става едната баба. Тя живее в друг район, детето се премества при нея и тя му сменя адреса две (или една) години преди кандидатстването в първи клас.

Въпросните примери са илюстративни и могат да имат много вариации. Резултатът от тях е, че не се изпълняват целите, поради които е приета въпросната Система за прием. Хората, които желаят децата им да бъдат приети в определено училище ги записват на адрес, който често е фиктивен – било то на роднини, познати или заплащат за тази „услуга“, без значение дали изобщо живеят в Столична община. Хората, които живеят от много години или от раждането си на територията на Общината и изпълняват законовите си задължения за смяна на адрес при преместване в рамките на Общината, могат да са в ситуация, в която детето им ще бъде записано „където останат места“.

Освен това, както беше споменато от други граждани, в публикуваните мнения до момента, родителите нямат реален избор, а само един. Като система това е по-близко до отношения на държавата / местната власт с гражданите при тоталитарен строй, който е премахнат преди почти 30 години.

Съществено е да отбележим, че въпросната система може и да вкарва относителен ред при планирането на паралелки, съответно ресурси за тях (преподаватели, стаи, т.н.), но не стимулира качеството на преподаване и подобряването на материалната база. Защото при определен брой места и определен очакван брой първокласници, които нямат друга реална алтернатива, директорите нямат стимули да подобряват качеството и да се

конкурират на базата на качество с другите училища, защото имат гарантиран брой нови ученици и бюджет за всеки от тях. Вярвам, че повечето родители биха предпочели децата им да учат в училище като 51 СУ, „където цари дух на новаторство. Там ремонтите в стаите приближават учителите до учениците, коридорите стават продължение на дома, а мобилните телефони не са враг на образованието, а са впрегнати в обучението.“ (сайт на БНТ, <https://www.bnt.bg/bg/a/dukh-na-novatorstvo-tsari-v-51-vo-su-elisaveta-bagryana>) или като в 119 СУ, където „част от обучението вече е в облака“. Иновативността и популярността на тази иновативност се дължи на управлението и предприемчивостта на директорите на 51 и 119 СУ, а не на това, че те са получавали по-голяма субсидия от общината. Напротив, голяма част от финансирането на тези училища идва от фондове, проекти, частни и неправителствени организации. Не е ли по-логично да се насърчава този тип управление на общинските училища, а некачествените – да им бъде сменен директора или да бъдат реструктурирани. Данъкоплатците на Столична община трябва да получават качествено образование за децата си, а не посредствено в „кварталното“ училище.

Похвална е инициативата на някои граждани да предложат промени за подобрене на настоящата Система, както и желанието на Столична община да се вслуша в тях.

Една от възможните алтернативи, към момента, е групите (първа, втора, трета, четвърта) при водещия критерий да бъдат преработени в точкова система за два (водещи) критерия – уседналост и близост до училището.

	Постоянен и/или настоящ адрес на територията на СО – регистриран преди повече от 3 години	Постоянен и/или настоящ адрес на територията на СО – регистриран между 1 и 3 години	Постоянен и/или настоящ адрес на територията на СО – регистриран последната 1 година
Уседналост	50 точки	30 точки	20 точки

	Постоянен и/или настоящ адрес в прилежащия	Постоянен и/или настоящ адрес в прилежащ район, който е	Постоянен и/или настоящ адрес в административен район	Постоянен адрес в друг административен район
--	--	---	---	--

	район на училището	граничен с прилежащия район на училището (може да са в различни административни райони на СО)	ния район на училището	
Близост до училището (местоживеене към датата на подаване на заявление)	50 точки	40 точки	25 точки	10 точки

Подобни предложения с други варианти на точкова система бяха вече отправени в предишните становища. При предложеният вариант децата, с най-голяма уседналост и най-близо до училището ще получават максимален брой точки, както е в духа на текущата нормативна уредба. Допълнително преимущество е, че родителите ще имат възможността да кандидатстват в повече от едно училище, с възможност за прием, което ще им даде възможност да избират и ще насърчава добросъвестната конкуренция между училищата в съседни райони.

Друго предложение, което би улеснило родителите към момента е да се кандидатства с адрес на майката или с адрес на бащата, или с адрес на настойника, както е уредено в Системата за кандидатстване за детски градини. Малко популярно е правилото, че детето се записва автоматично на адреса на майката и последваща смяна на нейния адрес не води до смяна на адреса на детето.

Гореизложеното има за цел не да критикува настоящата система, а да спомогне за подобряването ѝ. Надявам се, че фактите, примерите и предложенията ще допринесат за ползотворната Ви работа! Оставам на разположение, ако имате въпроси или коментари!

С уважение,

Кристиян Панов